

מסורת הש"ס עם הוספות

א) נזכרות לה: פסחים מז.]. ב) עירובין עח: אהלות פרק ט"ו מ"ג ג) נוספתא דאהלות פט"ו עירובין עט.]. ד) לקמן י"ה ה) לקמן טז.]. ו) לעיל ג.]. ז) ושם, ח) לקמן ט ע"ב,

גליון הש"ס

תזכ' ד"ה והוציין וכו' מצטרף בהדי סבך כשר. ע"י לקמן דף ט ע"ב תוס' ד"ה הא קא מנערך:

ליקוטי רש"י

בית שנפחת וסיבך כו'. גג נפחת צאמנעו רחוק מן הדפנות לכל זר וסיבך על הפחת צאמנעו ונמנא תקרת הבית שהיא פסולה משום תעשה ולא מן העשוי מפסקת צין דפנות לסכך כשר [לקמן יו.]. **אם יש בין הסיבוכך**. הכשר ולכותל ד' אמות פסול דבארבע אמות לא נאמר למשה מסיני דופן עקומה, אצל נפחות כשרה הלכה למשה מסיני רואין תקרת הבית כאילו היא הדופן שנעקס למעלה ואין כאן סכך פסול לפסול הסוכה ולא ישן מחמת זה [שם].

הגהות וצינונים

א) המהרש"ל דפו"ר מוחקו: ב) למ"ד (עירובין ג ע"ב) חלל סוכה תוך לאו דוקא (תוס' שם ד"ה חלל) ועיין ביאור הלכה סי' תרלג ס"ב ד"ה ואם לאו: ג) ציל **האמצעיית** (יעב"ץ): ד) בדפו"ר **דמכשירינן**: ה) בדפו"ר איחא "עד כאן" זהו גובה חללה **כאן** והמהרש"ל הגיה **על** ברח"ך ומחק תיבת "כאן":

סוכה

ואע"ג דבטלינהו. לכל שצעה בטולה דעתו אצל כל אדם ואין ציטולו ציטול: **תבן** וביטלו. צפיו לשצעה: **תבן** ואין עתיד לפנותו. ולא ינטרך לפנותו כל ימי החג ומיהו לא בטלו ממש צפיו: או עפר. נתן זו סתם ואין ידוע אם עמיד לפנותו אם לאו: מחלוקת ר' יוסי בוי. וכן עפר ואין עמיד לפנותו יש זו מחלוקת דבטיל לר' יוסי מסתמא ואפי' לא בטלו צפיו ולרצנן לא בטיל והא דנקט עפר סתם משום כמו דר' יוסי דאפי' סתם דלא ידיע אי עמיד לפנותו אי לא אמר דבטיל אצל תבן ראוי לצהמה ולהסקה או לטיט הלכך סתמיה לא בטיל אפילו לרצי יוסי: הכי גרסינן בית שמיילאהו תבן או צרורות וביטלו. ולענין אהלות תנן דטומאה שיש לה אהל חלל טפח אינה צוקעת למעלה מן הגג אצל טומאה רלווה שאין לה חלל טפח הימנה לגג שכנגדה עד לרקיע טמא דצוקעת ועולה וכן הלכה למשה מסיני והלכך בית שיש צו מת או כזית מן המת ומילאהו תבן או צרורות וציטלו הויין רלווה וצוקעת אצל לא ציטלו הוי כמאן דפנייה ויש לה חלל: **תבן ואין עתיד** לפנותו הרי הוא כסתם עפר וביטל. ופליג צין ארתנן צין אצרותות לצרותות היינו עפר וקאמר ת"ק לצריך ציטול וא"ל ר' יוסי תבן אם ידוע שאינו עמיד לפנותו הרי הוא בטל מאליו וצרותות אפי' סתמא דלא ידיע אי עמיד לפנותו אי לא מסתמא בטל אלא א"כ ידוע דעתיד לפנותו דהיהו הוי כסתם תבן ולא בטיל אלמא דתנן וציטלו עפר וציטלו כולו מודו דבטיל תנן סתם ועפר ועמיד לפנותו דכולי עלמא לא בטיל תבן ואין עמיד לפנותו ועפר כיונא צו או אפי' עפר סתם מחלוקת דלרצי יוסי ציטיל: והוציין. של סכך ראשיהן התלוין: אם צלתם. של אותם הוצין מרובה מחמתם אי הוי שקלא ליה לסכך העליון: בשרה. דמנינן עשרים מהן ולמטה: סבר אבבי למומר. דכי היכי דעגובהה לא ממעטי להכשיר היכא שחמתן מרובה מנלתן צנמוכה נמי לא ממעטי לפסול ואם חמתן מרובה מנלתן כשרה: דופן האמצעי.

דסתם סוכה צת שלשה דפנות כי מתניתין והרצעיית היא כולה פתח: **על פני כוליה**. שמגיעין צ' ראשי האינטצא לצ' דפנות הצדדין ואינטצא הוא צנין אצנים וטיט אם יש צה צאינטצא שיעור הכשר סוכה קטנה שצעה טפחים^[?] ומשהו דהיינו ראשו ורוצו ושלחנו^[?]: בשרה. כל הסוכה שיש לה ג' דפנות והאי הכשר סוכה אפי' מן האינטצא והאלאה דמנינן חללה מראש האינטצא ומעלה ונמנא דופן אמצעי כולו כשר ודפנות הצדדים צרצצ האינטצא הוכשרו צה הרי כאן סוכה קטנה כשרה ואמרינן לקמן (דף יט.) פסל היונא מן הסוכה נידון כסוכה ומפרשינן ליה אם יש הכשר סוכה צמד ועוד יש צסוכה משם והאלאה פסל היינו סכך העשוי בצפסולת גורן ויקצ שזהו דרכן ליעשות ויונא מהכשר סוכה שאין לו הכשר דפנות נידון כסוכה הלכך כל הסוכה כמות שהיא גדולה כשרה: מן הצד. כגון אם צנה האינטצא על פני אחד מדופני הצדדים: אם יש משפת איצטבא ולכותל^[?]. השני שהרחיקו ממנו ד' אמות: פסוליה. דלא הוכשרו צאינטצא זו אלא שתי דפנות אותו שסמוך לה מן הצד והאמצעי שראש האינטצא מגיע לו: פחות מוד אמות בשרה. שאף הוא הוכשר על ידה דקי"ל (לקמן דף יו.) הלכה למשה מסיני דמכשיר^[?] סוכה על ידי עקימת דופן עד ארבע אמות חסר משהו ורואין סכך העליון המחוצר לדופן הרחוק כאילו הוא מן הדופן עצמו ועקום עד כנגד שפת האינטצא וכאן מודדין את גוצהן משפת האינטצא ולמעלה ואף על פי שמתחמיו נמשך כלפי חוץ הואיל וראשו אינו כלה ע"כ^[?] זהו גוצה חללה והרי נתמעט חללה מתחתיו: בית שנפחת. גגו וגגין שלהם חלקים הן ושורין ולא משופעים ונפחת הגג צאמנעו: וסיבך. צסכך כשר על פי הפחת ונמנא סכך הכשר מופלג מן הדפנות לכל זר: פחות מארבע אמות בשרה. צדופני הבית נעשין לה דפנות והתקרה פסולה המפסקת צינתיים רואין אותה כאילו היא מן הדופן ועקס הדופן עד כאן ואין כאן סכך פסול אלא דופן ומחוצר לסכך כשר: התם הוא. דאמרינן דופן עקומה משום דידה חזי לדופן דאינו גצוה מכשיעור ואין צריך לעקמו אלא כדי לקרצו לסכך: אב"ל הבא דלא חזי לדופן. ועקימותו משום דליתחזי למיהוי דופן הוא לא אמר קא משמע לן: וחקק בה. גומא צאמנע: בדי להשלימה לעשרה. כנגד הגומא וצאותה גומא הכשר סוכה צאורך ורוחצ:

דסתם סוכה צת שלשה דפנות כי מתניתין והרצעיית היא כולה פתח: **על פני כוליה**. שמגיעין צ' ראשי האינטצא לצ' דפנות הצדדין ואינטצא הוא צנין אצנים וטיט אם יש צה צאינטצא שיעור הכשר סוכה קטנה שצעה טפחים^[?] ומשהו דהיינו ראשו ורוצו ושלחנו^[?]: בשרה. כל הסוכה שיש לה ג' דפנות והאי הכשר סוכה אפי' מן האינטצא והאלאה דמנינן חללה מראש האינטצא ומעלה ונמנא דופן אמצעי כולו כשר ודפנות הצדדים צרצצ האינטצא הוכשרו צה הרי כאן סוכה קטנה כשרה ואמרינן לקמן (דף יט.) פסל היונא מן הסוכה נידון כסוכה ומפרשינן ליה אם יש הכשר סוכה צמד ועוד יש צסוכה משם והאלאה פסל היינו סכך העשוי בצפסולת גורן ויקצ שזהו דרכן ליעשות ויונא מהכשר סוכה שאין לו הכשר דפנות נידון כסוכה הלכך כל הסוכה כמות שהיא גדולה כשרה: מן הצד. כגון אם צנה האינטצא על פני אחד מדופני הצדדים: אם יש משפת איצטבא ולכותל^[?]. השני שהרחיקו ממנו ד' אמות: פסוליה. דלא הוכשרו צאינטצא זו אלא שתי דפנות אותו שסמוך לה מן הצד והאמצעי שראש האינטצא מגיע לו: פחות מוד אמות בשרה. שאף הוא הוכשר על ידה דקי"ל (לקמן דף יו.) הלכה למשה מסיני דמכשיר^[?] סוכה על ידי עקימת דופן עד ארבע אמות חסר משהו ורואין סכך העליון המחוצר לדופן הרחוק כאילו הוא מן הדופן עצמו ועקום עד כנגד שפת האינטצא וכאן מודדין את גוצהן משפת האינטצא ולמעלה ואף על פי שמתחמיו נמשך כלפי חוץ הואיל וראשו אינו כלה ע"כ^[?] זהו גוצה חללה והרי נתמעט חללה מתחתיו: בית שנפחת. גגו וגגין שלהם חלקים הן ושורין ולא משופעים ונפחת הגג צאמנעו: וסיבך. צסכך כשר על פי הפחת ונמנא סכך הכשר מופלג מן הדפנות לכל זר: פחות מארבע אמות בשרה. צדופני הבית נעשין לה דפנות והתקרה פסולה המפסקת צינתיים רואין אותה כאילו היא מן הדופן ועקס הדופן עד כאן ואין כאן סכך פסול אלא דופן ומחוצר לסכך כשר: התם הוא. דאמרינן דופן עקומה משום דידה חזי לדופן דאינו גצוה מכשיעור ואין צריך לעקמו אלא כדי לקרצו לסכך: אב"ל הבא דלא חזי לדופן. ועקימותו משום דליתחזי למיהוי דופן הוא לא אמר קא משמע לן: וחקק בה. גומא צאמנע: בדי להשלימה לעשרה. כנגד הגומא וצאותה גומא הכשר סוכה צאורך ורוחצ:

פרק ראשון

סוכה

ואע"ג דבטלינהו בטליה דעתו אצל כל אדם. לא דמי לארנקי דפ' חלון (עירובין דף עט.) דאיכא למאן דאמר דאפילו ארנקי מצטל איניש: **בית** שמיילאהו תבן או צרורות וביטלו בטל. כך היא הגירסא בכל הספרים כאן וצפרק חלון (שם דף עח:) דמייתי לה אמתניתין דחריץ שצין שתי חצירות מלא קש או תבן מערצין שנים ואין מערצין אחד מלא עפר או מלא צרורות מערצין אחד ואין מערצין שנים והיא משנה צמסכת אהלות פט"ו ולא כתוב שם תבן אלא עפר או צרורות ומשום דמייתי לה הכא וצעירוצין ארתנן טעו להגיה הספרים תנן צמקום עפר ולא גרסינן נמי צמסכת אהלות וציטלו צטל אלא טומאה צוקעת ועולה טומאה צוקעת ויורדת והיא היא דהא צהא תליא אלא שדקך הש"ס לקצר משניות של סדר טהרות כשמציאם ואין [לומר]

דקך דמייתי [הכא] צרייתא היא דאין לו להציא מן הצרייתא כיון שיכול להציא מן המשנה וזה לשון המשנה בית שמיילאהו עפר או צרורות וציטלו וכן כרי של תצוזה וגל של צרורות אפי' כגלו של עקן אפילו טומאה צלד הכלים טומאה צוקעת ועולה צוקעת ויורדת פי' לפי שהם מצוטלים והא דקאמר תבן ואין עמיד לפנותו ועפר—סתם מחלוקת רצי יוסי ורצנן אע"ג דצמתניתין דאהלות לא איירי רצנן מידי צתנן מכ"ש הוא דידע ליה כיון דצעפר וצרותות מצרכי רצנן ציטול כ"ש צתנן וכן פרק חלון (שם עט.) קאמר מאן תנא אהלות רצי יוסי היא ופריך אי רצי יוסי איפכא שמעינן ליה צין ארתנן צין אצרותות פריך מטעמא דפרישית אע"ג דלא קתני תבן צמתני דאהלות והא דפשיטא לן הכא דתנן וציטלו הוי מעוטא אפי' לרצנן דייק לה מדקתני צמתניתין דאהלות אפילו כרי של תצוזה דמהני ציטול כ"ש צתנן והא דקאמר עפר סתם מחלוקת רצי יוסי ורצנן הוי מצי למימר דצעפר ואין עמיד לפנותו נמי פליגי דלרצנן לא ציטיל אלא א"כ צטלו ואין עמיד לפנותו לאו היינו ציטלו כדמוכת הכא אלא משום ר' יוסי נקט עפר סתם דאפילו צסתם קצטיל ולא חש להאריך לומר תנן ועפר שאין עמיד לפנותו ועפר סתם מחלוקת: **והוציין** יורדין בתוך כ'. וא"ת כשנלתו מרובה מחמתו אמאי כשרה הא אי קלשת היו ההוצין נופלין כדאשכתן צעירוצין (דף ג.)^[?] גצי מקצת סכך צתוך כ' ומקצת סכך למעלה דפסלינן הסוכה דכי קלשת לה הוי לה חמתה מרובה מנלתה ועל כורחין פי' לפי שלא יכול להתקיים הסכך צתוך עשרים דמתמת קלישותו יצא הרוח ויפור או יפול דאין לפרש אפילו היה מתקיים כך הוה ליה חמתו מרובה שצוה לא היו מכשירין אינך אמוראי דהתם כיון דאין נלתה מרובה אלא על ידי סכך של מעלה מכ' הוה ליה סכך פסול^[?] מצטרף צהדי סכך כשר^[?] ויש לומר דהכא יש לנו להכשיר יותר שיש רוצ הוצין וראויין הן להתקיים צקל כך אם היה שם דצר הסומכת: פחות

דידה סרוחה היא ופסולה. היתה גבוהה מכ' אמה ובנה בה איצטבא כנגד דופן האמצעיית על פני כל האמצעיית הסוכה ויש (בין האיצטבא) [בהאיצטבא] ד' טפחים שהן הכשר סוכה קטנה כשרה. בנה זו האיצטבא מן הצד אם יש משפת איצטבא ולכותל ד' אמות פסולה פחות מיכן כשרה. מאי קמ"ל דופן עקומה תנינא בית שנפחת וסיבך ע"ג אם יש בין כותל לסיבך ד' אמות פסולה. ודחינן שאני התם משום דבדוכתיה דופן מעליא היא דפחות מכ' אמה היא אבל הכא שזה הדופן גבוה יותר מכ' אמה ולגבי זו הסוכה דופן פסולה היא אימא לא קמ"ל. היתה גבוהה מכ' אמה ובנה בתוכה באמצעייתה האיצטבא אם יש משפת האיצטבא ולכותלי הסוכה ד' אמות ריוח לכל רוח פסולה פחות מוד אמות כשרה ואתא לאשמעינן דמכשירין דופן עקומה ואפילו מכל רוח. היתה פחותה מ' וחקק בתוכה להשלימה ל' טפחים

עין משפט

גר מצוה

בר א מיי' פ"ד מהל' סוכה הל' יג טוש"ע או"ח סי' תרל"ג ס"ד:
בה ב מיי' שם וסמג עשין ס"צ וטוש"ע שם ומיי' פכ"ד מהל' טומאת מת הלכה ג:

בו ג מיי' פ"ד מהלכות סוכה הלכה יג וסמג וטוש"ע שם סעיף ב:
בו ד מיי' פ"ה שם הלכה ב טוש"ע שם סעיף ט:
בה ה מיי' פ"ד שם הלכה יד טוש"ע שם סעיף ה:

כז ז מיי' שם טוש"ע שם סעיף ו:

ז ז מיי' שם טוש"ע שם סעיף ז:

זא ח מיי' שם הלכה טו טוש"ע שם סעיף י:

רבינו חננאל

לדירה אבל האי כיון דלמיסתור קאי לית ליה מידי בחצר: היתה גבוהה מכ' אמה ומיעטה בכרים ובסתות. אע"ג דביטולן לא הוי (ביטול) מיעוט דבטלה דעתו אצל כל אדם שאין אדם נותן [כרים ובסתות] במקום עפר ואבנים. תבן וביטולו הוי מיעוט וכ"ש עפר וביטולו. כגון שהסכים שלא ליטלו משם לעולם. תבן ואין עתיד לפנותו ועפר סתם מחלוקת ר' יוסי ורבנן. לר"י בטל לרבנן לא בטל דתנן [בית שמיילאהו] עפר או צרורות וביטולן דייקנין מינה מדקתני וביטולן מכלל שאם לא ביטלו מפורש אלא בסתם אינן מבוטלים ותני עלה ר' יוסי אומר תבן ואין עתיד לפנותו לתנא דידן לא בטל הרי הוא כעפר סתם וביטולו עפר ועתיד לפנותו הרי הוא כסתם תבן ולא ביטלו ש"מ תבן ואין עתיד לפנותו לתנא דידן לא בטל לר' יוסי וכן עפר סתם לר' יוסי בטל לתנא דידן דקתני צרורות וביטולן מכלל דסתמא לא בטלו. היתה גבוה מכ' אמה והוציין יורדין לתוך כ' רואים אם צילתן של הוציין הללו מרובין מחמתן כשרה דחשיבין אלו ההוציין הן הן הסכך. היתה גבוהה עשרה טפחים והוציין יורדין לתוך י' טפחים א) דחה רבא דברי אביי ואמר דירה סרוחה היא ופסולה. היתה גבוהה מכ' אמה ובנה בה איצטבא כנגד דופן האמצעיית על פני כל האמצעיית הסוכה ויש (בין האיצטבא) [בהאיצטבא] ד' טפחים שהן הכשר סוכה קטנה כשרה. בנה זו האיצטבא מן הצד אם יש משפת איצטבא ולכותל ד' אמות פסולה פחות מיכן כשרה. מאי קמ"ל דופן עקומה תנינא בית שנפחת וסיבך ע"ג אם יש בין כותל לסיבך ד' אמות פסולה. ודחינן שאני התם משום דבדוכתיה דופן מעליא היא דפחות מכ' אמה היא אבל הכא שזה הדופן גבוה יותר מכ' אמה ולגבי זו הסוכה דופן פסולה היא אימא לא קמ"ל. היתה גבוהה מכ' אמה ובנה בתוכה באמצעייתה האיצטבא אם יש משפת האיצטבא ולכותלי הסוכה ד' אמות ריוח לכל רוח פסולה פחות מוד אמות כשרה ואתא לאשמעינן דמכשירין דופן עקומה ואפילו מכל רוח. היתה פחותה מ' וחקק בתוכה להשלימה ל' טפחים

^[1] גראה דחסר צמרי רצינו וי"ל וסגר אצי למימר דאם חמתם מרובה מנלתם כשרה ודחה רבא וכו'.

עין משפט

גר מצוה

אָב אַב מ״פ מ״ד מהל' סוכה ה' לא טו"ט א"ח ס' תרל סעיף ו:

רבינו חננאל

טפחים. אם יש משפת חקק ולכותל ג' טפחים [פסולת] פחות מיכן כשרה ולא דומה לדופן עקומה דלא מיפסלא אלא בד' אמות דלגבי הדופן עקומה הדופן מיהא איתיה ולקרוביה הוא דבעינן הלכך עד ד' אמות כעקומה חשבינן לה אבל הכא דלית לדופן ולשוי לדופן קאתי פחות מג' טפחים כלבוד דמי וכשרה ג' טפחים פסולה (הלכך עד ד' אמות כעקומה חשבינן לה). אבל היתה גבוהה מכ' אמה ובנה עמוד מאמצעיתה גבוה עשרה טפחים ויש בזה הכשר סוכה סבר אביי למימר גוד אסיק מחיצתא. כלומר הבן בלבבך כאלו חתכתה והעלית מחיצות מזה העמוד ודחה רבא ואמר בעינן מחיצות הניכרות וליכא. תנו רבנן נעץ ד' [קונדיסין] וסיבך על גבן. ר' יעקב מכשיר וחכמים פוסלין ואסיקאנא אליבא דרב הונא פליגי באמצע הגג והוא הדין על שפת הגג. ר' יעקב סבר גוד. פירוש משוך מלשון ימשכו ומתרגמינן ונגידו כלומר משוך אסיק למחיצתא כדאמרן לעיל ורבנן סברי לא. (א) והאי דפליג בארץ ודייקנא מינה באמצע הגג פליגי להודיעך כחו דר' יעקב דמכשיר דלעולם כח ההיתרא עדיף ליה. פירוש קונדיסין. קורות של עץ כגון עמודין (הן) ואם הם עבים שאם יחקקו יש בהן טפח לכאן וטפח לכאן וכשתעמידהו בזוית סוכה נראה טפח ממנו לרוח אחת וטפח לרוח אחרת הסמוכה נידון כשתי דיומדין. פירוש בלשון יון קורין לשנים דיו נמצא פי' דיומדין ב' עמודין כלומר ב' פסין של טפח טפח עומדין: ת"ר נעץ ד' קונדיסין וסיבך ע"א. ר' יעקב אומר רואין כל שאילו יחקקו ויחלקו יש בהן טפח לכאן נידון משום דיומד שהיה ר' יעקב אומר דיומדי סוכה טפח וחכ"א עד שיהו שתי דפנות כהלכתן ושלישית אפי' טפח ופשוטות הן: פיסקא ושאינה גבוהה עשרה טפחים. אתמר רב ור' יוחנן ור' חנינא ואמרי לה רב חביבא מתנו כוליה סדר מועד כל כי האי גוונא זוגא (והוא חלופי) חלופי ר' יוחנן ועייל ר' יונתן ארון ט' טפחים וכפורת טפח הרי עשרה וכתבי ונועדתי לך שם. כלומר כיון שמצאנו כי הארון יש בו עשרה טפחים וכתבי השמים שמים לה' והארץ נתן לבני אדם נמצא למעלה מארון רשות אחרת:

חשק שלמה על ר"ח (א) נ"ל דל"ל והאי דפליגי צנחמא אחרימי נעץ צאץ ידיקין מניה.

ד:

סוכה

פרק ראשון

סוכה

פחות משלשה טפחים כשרה. מכלן קשיא לפי מה שפי' צקונט' צריש פרק שני דגיטין (דף טו:): גצי גידוד חמשה ומחילה חמשה אין מנטרפין דאס היה חרץ עמוק חמשה ומקיפו מחילה חמשה אין מנטרפין להיות צמחו רשות היחיד הא אשכתן הכא לענין

סוכה דמנטרפין וכן צפ"ק דשבת (דף ז:): גצי צית דאין חוכו עשרה דאס חקק צו ארצעה על ארצעה חשיז כוליה רשות היחיד מיהו ההיא איכא לדחות שחקק ארצעה צעומק עשרה ועוד מקשה רבינו חס מהא דאמר פ' צמרל דעירובין (דף ט:): וצצנת פרק הזורק (דף טז). דצור וחוליימה מנטרפין לעשרה ועוד אמרינן צסוף פרק כל גגות (עירובין ג:): גצי שתי חצירות זו למעלה מזו ויש גידוד חמשה ומחילה חמשה דמודה רצ חסדא צתחתונה הואיל ורואה פני עשרה דמערצת שנים ולא מערצת אחד אלא יש לומר דגידוד חמשה ומחילה חמשה לענין שתי חצירות זו למעלה מזו איירי ולענין עליזנה כדמוכח סוגיא דכל גגות ולענין עירוצ אי נמי לענין תל צרשות הרצים גצוה חמשה והקיף על גציו מחילה חמשה דלא חשיז רשות היחיד לענין צצת וא"ת ויחשצה רשות היחיד מטעם דאי צעי מנח עליה מידי ומשתמש כדאשכתן צריש חלון (שם דף עח. עט. ושם) גצי עמוד צרשות הרצים גצוה עשרה ורחצ ארצעה ונעץ צו יתד כל שהוא מיעטו ואס מילאלו כולו ציתדות חשיז כולו רשות היחיד הואיל ואי צעי מנח ליה מידי ומשתמש ודייק לה מהא דאמר רצי יוחנן צור וחוליא מנטרפין לעשרה כלומר וכי היכי דמנטרפי לעשרה לענין עומק הוא הדין דמנטרפי לארצעה לענין רוחצ דממתני' דשצת פרק הזורק (דף טז). וצפרק המונא תפילין (עירובין דף טז:): דקתני חוליית הצור שהן גצוהין עשרה ורחצין ד' דייק לה ר' יוחנן וכי היכי דקתני עשרה קתני נמי ד' ואמאי חשיז רשות היחיד הא לא משתמש ליה צרוחצ שהאזיר מפסיק אלא מאי אית לך למימר דמנח ליה מידי ומשתמש ה"נ וי"ל דהכא מיירי צתל שהוא רחצ הרצה צעשר אמות או צעשרים כעין חצר דלא שייך להחשיצו רשות היחיד מטעם דאי מנח עליה מידי אלא צדצר צר כעין עמוד רוחצ ד' וא"ת צפ"ק דשצת (דף ז:): גצי צית שאין חוכו עשרה וחקק צו להשלימו לעשרה אמאי לא מחלק כי האי גוונא אס יש משפת חקק ולכותל שלשה טפחים ויש לומר דלא דמי רשות צצת שהוא למנוע רגל רצים לסוכה דצעינ מחילות סמוכות לסכך: [ועי' חוס' שנת ז: ד"ה ואס]

סבר אביי לְמִימַר גוד אסיק מחיצתא. לצסוף מסיק צעינ מחילות הניכרות ולא דמי לסיבך על גצי אכסדרה שאין לה פלימין דשילהי פירקין (דף יח.)^[פ] דפי תקרה חשיז שפיר מחילות הניכרות: **אבל** עַל שפת הגג כשרה לְדַבְרֵי הַבַּל. דחשיז מחילות ניכרות טפי מעמוד משום דניכרות צצית:

דיומדי סוכה טפח. והא דצעינ אמה גצי פסי ציראות פרק עושין פסין (עירובין דף יז:): גצי מחילות צצת הסמיירו:

עשרה טפחים מוּנָץ. והא דצעינ נמי גצי צצת מחילה עשרה" מהכא ילפינן:

יז"ד

רב ורבי חנינא ורבי יוחנן ורב חביבא מתנו. להך מילתא דלקמן: בבולִי סדר מועד. כל היכא דאמרינן האי זוגא כי הדדי צשמעתא איכא אמוראי דמחלפי רצי יוחנן ומעיילי רצי יונתן: ארון תשעה. גוצהו דכתיב (שמות כה) ואמה וחלי קומתו ואמה צת ששה טפחים: ומניא

מסורת הש"ס

עם הוספות

[א] [חוספת' פרק א], [ב] שנת נד: מגילה ז., [ג] שנת צב. עירובין ד: [סנהדרין ז., ד] נדה כו., [ה] עי' חוס' ד"ה אבל, וע"ע ערוך לגר, (י) יט., (י) שבת ו ע"א.

גליון הש"ס

גמ' לַימָא תיהוי תיובתיה דר"ה בתרתא. כעין זה לקמן דף נא ע"א גיטין דף מא ע"ב:

תורה אור השלם

א) וְנוֹעַדְתִּי לָךְ שָׁם וְדִבַּרְתִּי אִתְּךָ מֵעַל הַכַּפְּרֹת מִבֵּין שְׁנֵי הַכְּרִבִּים אֲשֶׁר עַל אֲרוֹן הָעֵדוּת אֵת כָּל אֲשֶׁר אֲצַוֶּה אוֹתְךָ אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל: [שמות כה, כב]

ליקוטי רש"י

מתנו בבולִי סדר מועד כֵּל כִּי הָאֵי זוגא, ארבעתן יתד [שבת גז:]. שהזכרה שם זוג זה של ארבע חכמים הללו חלופי רצי יוחנן ומכניסין רצי יונתן [מגילה ז:]. ארון תשעה וכפורת טפח. ארון גוצהו תשעה טפחים דכתיב (שמות כה) ואמה וחלי קומתו, וכפורת טפח הרי עשרה, וכתיב ודברתי אִתְּךָ מֵעַל הַכַּפְּרֹת ומניא צפרק קמא דסוכה (דף ה.) רצי יוסי אומר לעולם לא ידעה שכינה למטה מעשרה דכתיב השמים שמים לה' והאֵרָךְ נתן לבני אדם, ולמטה מעשרה טפחים חשיז אִתְּךָ דכתיב ודברתי אִתְּךָ מֵעַל הַכַּפְּרֹת אלמא עשרה הוי מחילה דלמעלה מעשרה לא חשיז ליה רשות תחתית אלא רשותא אחרימי [עירובין ד:]. הרי כאן עשרה. גוצה מן הקרקע הרי שהקצ"ה משרה שכינתו צעשרה טפחים סמוך לקרקע, ועוד צאורך הכפורת צאממה וחלי [סנהדרין ז:].

הגהות וציונים

[א] ג' הערוך קונטשין בטיית' [גליין]: [ב] בכת"י א' ור"ג אמר באמצע הגג מחלֻקֶת אבֶּל על שפת הגג ד"ה כשרה מיתביי נעץ וכו', עיין רא"ש ר"ן ומגיד משנה שכן גרסו רב שרידא גאון והרמב"ם ול"ג האיבועיא (וע"ע ח"י הגר"ח ובגלינות חזר"א שם): [ג] בדפו"י בגזן לסנוף: [ד] [עי' רש"א מ"ש על רש"י דלעיל ע"א ד"ה אם יש בה] [גליין]: [ה] צריך להוסיף דמכשיר אביי:

לעזי רש"י

אפושטין"ץ. פירוש לצוד, סניף, דצר קצר שהסיפו עליו והאריכוהו (רש"י עירובין דף ד ע"ב ד"ה לגוד).